

การลาออกและการถึงแก่กรรม ของผู้เป็นหุ้นส่วน

วิชาการบัญชีห้างหุ้นส่วน (Partnership Accounting)

ครูสุวิทย์ สายสกุล

แผนกวิชาการบัญชี วิทยาลัยเทคนิคบางสะพาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

การลาออก

เข้าใจสาเหตุและหลักการบัญชีเบื้องต้นเมื่อผู้เป็นหุ้นส่วนขอ

ลาออกจากห้าง

การรับซื้อหุ้น

สามารถบันทึกบัญชีเมื่อหุ้นส่วนที่เหลือรับซื้อส่วนทุนจากผู้ที่

ลาออก

การค้ำทุน

เข้าใจวิธีการคำนวณและบันทึกการค้ำทุนด้วยเงินสดหรือ

สินทรัพย์อื่น

การลาออกของผู้เป็นหุ้นส่วน

ความหมายและสาเหตุ

การลาออก (Retirement) คือการที่ผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งมีความประสงค์จะยุติการเป็นสมาชิกในห้างหุ้นส่วนเดิม ซึ่งส่งผลให้สัญญาเดิมสิ้นสุดลง

สาเหตุหลัก:

- ✓ มีปัญหาด้านสุขภาพหรืออายุมาก
- ✓ ความขัดแย้งในแนวทางการบริหาร
- ✓ ต้องการประกอบธุรกิจอื่นส่วนตัว

การปรับปรุงบัญชีก่อนการลาออก

- 1 ปรับปรุงมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สิน: ปรับให้เป็นราคาตลาดในปัจจุบัน เพื่อให้ผู้ลาออกได้รับส่วนแบ่งที่เป็นธรรม
- 2 ปิดบัญชีรายได้และค่าใช้จ่าย: คำนวณกำไรขาดทุนสะสมจนถึงวันที่ลาออก
- 3 แบ่งกำไรขาดทุน: โอนส่วนแบ่งเข้าบัญชีทุนของผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนตามอัตราที่ตกลงกัน
- 4 ปรับปรุงบัญชีเงินกู้: หากมีบัญชีเงินกู้ยืมระหว่างห้างกับหุ้นส่วน ให้โอนเข้าบัญชีทุนให้เรียบร้อย

วิธีที่ 1: หุ้นส่วนที่คงอยู่ รับซื้อหุ้นส่วน

การโอนสิทธิส่วนได้เสียระหว่างบุคคล

หลักการรับซื้อหุ้นส่วน

เมื่อผู้เป็นหุ้นส่วนที่เหลือรับซื้อส่วนของหุ้นส่วนที่ลาออก มีประเด็นสำคัญดังนี้:

- i เป็น "รายการส่วนตัว" ระหว่างหุ้นส่วน
- i ห้างหุ้นส่วนไม่ต้องบันทึกจำนวนเงินที่จ่ายจริง
- i บันทึกเพียงการ "โอนทุน" ในสมุดบัญชีเท่านั้น
- i ทุนรวมของห้างหุ้นส่วนจะยังคงเท่าเดิม

ตัวอย่างการบันทึกบัญชี (รับซื้อหุ้น)

โจทย์: นาย ก. ลาออก นาย ข. และ นาย ค. ตกลงรับซื้อหุ้นของ นาย ก. (จำนวน 100,000 บาท) คนละครึ่ง

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต (บาท)	เครดิต (บาท)
25xx	ทุน - นาย ก. (ผู้ลาออก)	301	100,000	-
ม.ค. 1	ทุน - นาย ข. (50%)	302	-	50,000
	ทุน - นาย ค. (50%)	303	-	50,000
บันทึกการโอนหุ้นเนื่องจากนาย ข. และ ค. รับซื้อหุ้นจากนาย ก.				

วิธีที่ 2: ห้างหุ้นส่วน จำกัด

การลงทุนของห้างหุ้นส่วนเพื่อจ่ายคืนผู้ลาออก

การจ่ายคืนทุนเท่ากับราคาตามบัญชี

แนวคิดหลัก

ห้างหุ้นส่วนจ่ายเงินสดหรือสินทรัพย์ให้ผู้ลาออก "เท่ากับ" ยอดคงเหลือในบัญชีทุนหลังจาก

ปรับปรุงรายการกำไรขาดทุนแล้ว

วิธีนี้จะทำให้ทุนรวมของห้างลดลง และสินทรัพย์ของห้างลดลงในจำนวนที่เท่ากัน

การบันทึกบัญชี

เดบิต: ทุน - ผู้ลาออก (ลดลง)

เครดิต: เงินสด / สินทรัพย์ (ลดลง)

**ใช้เมื่อตกลงกันว่าสินทรัพย์ในบัญชีสะท้อนมูลค่าจริงแล้ว*

กรณีจ่ายสูงกว่าราคาบัญชี (โบนัส)

Bonus

ให้ผู้ลาออก

ทำไมต้องจ่ายเพิ่ม?

อาจเกิดจากห้างหุ้นส่วนมีชื่อเสียงดี (Goodwill) หรือหุ้นส่วนที่เหลือต้องการให้ผู้ลาออกพึงพอใจในการแยกตัว

ผลกระทบ: ส่วนที่จ่ายเกินจะไปลดทุนของผู้เป็นหุ้นส่วนที่เหลือ (ถือเป็นโบนัสที่หุ้นส่วนที่เหลือมอบให้)

Dr. ทุน - ผู้ลาออก (ตามบัญชี)

Dr. ทุน - หุ้นส่วนที่เหลือ (ส่วนต่าง)

Cr. เงินสด (ยอดจ่ายจริง)

การใช้สินทรัพย์อื่นค้ำทุน

ขั้นตอนสำคัญ

- ✓ ตีราคาสินทรัพย์นั้นเป็น "มูลค่ายุติธรรม" ณ วันจ่าย
- ✓ บันทึกกำไร/ขาดทุนจากการตีราคาเข้าบัญชีทุนทุกคน
- ✓ โอนสินทรัพย์นั้นเพื่อล้างบัญชีทุนผู้ลาออก

ตัวอย่าง: การค้ำทุนด้วยที่ดิน อาคาร หรือเครื่องจักร แทนเงินสด

การถึงแก่กรรมของผู้เป็นหุ้นส่วน

การจัดการสิทธิส่วนได้เสียของผู้ว่างลับ

ขั้นตอนการบัญชีเมื่อหุ้นส่วนตาย

1. ปิดบัญชี

ปิดงบกำไรขาดทุน ณ วันที่ถึงแก่กรรม

2. ปรับปรุง

ตีราคาสินทรัพย์และหนี้สินใหม่ทั้งหมด

3. คำนวณ

หาเงินคงเหลือสะสมและโบนัสให้ทายาท

4. โอนสิทธิ์

เปลี่ยนบัญชีทุนเป็น "เจ้าหนี้-ทายาท"

สรุปเปรียบเทียบเทียบวิธีการ

หัวข้อเปรียบเทียบ	หุ้นส่วนรับซื้อกันเอง	ห้างหุ้นส่วนจ่ายคืนทุน
ผลต่อทุนรวมของห้าง	เท่าเดิม (เปลี่ยนชื่อเจ้าของ)	ลดลง (สินทรัพย์ลด ทุนลด)
การบันทึกจำนวนเงินที่จ่าย	ไม่บันทึก (เป็นเรื่องส่วนตัว)	บันทึกตามยอดที่จ่ายออกจากห้าง
ลักษณะรายการ	การโอนกรรมสิทธิ์	การถอนทุน/ลดทุน
ความซับซ้อน	น้อยที่สุด	ปานกลาง (อาจมีโบนัส/ค่าความนิยม)

มีคำถามเพิ่มเติมไหมคะ?

ขอให้เรียนทุกคนโชคดีกับการศึกษาบัญชีห้างหุ้นส่วน

ครูสุดี สายสกล

แผนกวิชาการบัญชี วิทยาลัยเทคนิคบางสะพาน

"บัญชีง่ายกว่าที่คิด ถ้าเราเข้าใจหลักการ"

Image Sources

https://img.freepik.com/premium-photo/bussiness-people-shaking-hands-partnership-deal-meeting-networking-b2b-success-professional-man-woman-together-handshake-corporate-partner-introduction-agreement_590464-174352.jpg

Source: www.magnific.com

https://static.vecteezy.com/system/resources/previews/029/340/429/non_2x/clipboard-with-balance-sheet-with-calculator-financial-reports-statement-and-documents-stock-illustration-vector.jpg

Source: www.vecteezy.com

Thumbnail
for

https://png.pngtree.com/png-clipart/20250519/original/pngtree-stack-of-gold-coins-with-rising-bar-chart-for-financial-growth-png-image_21028262.png

Source: pngtree.com

pngtree.com

<https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/5d3d5921fa823600016c24ba/77bd5cf3-1fd4-46ff-8c25-1a9135388bc5/Female+Teacher+Dress+Code+in+Thailand+by+Kids+English+Thailand.png>

Source: kidsenglishthailand.org

Thumbnail for

www.magnific.com

https://img.magnific.com/premium-vector/modern-blue-abstract-background-vector-illustration-design-presentation-banner-cover-web-flyer-card-poster-wallpaper-texture-slide-magazine-powerpoint_181182-19660.jpg

Source: www.magnific.com